HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

[א]קוביוסטוס הגיעו מאי איכא לסטים מזויין או מוכתב למלכות הנהו קלא אית להו מכדי בין למר ובין למר לא אכלה מאי בינייהו איכא בינייהו קבל [ב]מסר והלך: רבי טרפון אומר נותנין לה הכל תרומה וכו': אמר אביי מחלוקת בבת כהן לכהן אבל בבת ישראל לכהן דברי הכל מחצה חולין ומחצה תרומה ואמר אביי מחלוקת בארוסה אבל בנשואה דברי הכל מחצה חולין ומחצה תרומה תניא נמי הכי [ג]רבי טרפון אומר נותנין לה הכל תרומה ר"ע אומר [א]מחצה חולין ומחצה תרומה במה דברים אמורים בבת כהן לכהן אבל בת ישראל לכהן דברי הכל מחצה חולין ומחצה תרומה במה דברים אמורים בארוסה אבל בנשואה דברי הכל מחצה חולין ומחצה תרומה רבי יהודה בן בתירא אומר נותנין לה שתי ידות של תרומה ואחת של חולין רבי יהודה אומר נותן לה הכל תרומה והיא מוכרת ולוקחת בדמים חולין רבן שמעון בן גמליאל אומר כל מקום שהוזכרה תרומה נותנין לה כפלים בחולין מאי בינייהו איכא בינייהו טירחא: היבם אינו מאכיל בתרומה: מאי טעמא [ז][1]קנין כספו אמר רחמנא והאי קנין דאחיו הוא: עשתה ששה חדשים בפני הבעל: השתא בפני הבעל אמרת לא בפני היבם מיבעיא [ה]זו ואין צריך לומר זו קתני: זו משנה ראשונה כו': מאי טעמא אמר עולא ואיתימא רב שמואל בר יהודה משום סימפון בשלמא לעולא קמייתא שמא ימזגו לה כוס בבית אביה ובתרייתא משום סימפון

אלא

קוביוסטוס. גונב נפשות: **הגיעו.** ללוקח ואין המקח בטל. וברייתא היא בב"ב בהמוכר פירות המוכר עבד לחבירו ונמצא גנב או קוביוסטוס הגיעו שסתמן גנבים הן: **לסטים מזוין.** אין דרכו בכך: **מוכתב למלכות.** חטא למלכות עד שצוה לגזור עליו שיהרגנו כל מוצאו: **קלא אית להו.** וסבר וקביל: **קבל מסר והלך.** קיבל עליו בעל את המומין לסימפון ליכא למיחש לשמא תשקה לאחיה ולאחותה איכא למיחש: **מסר.** האב לשלוחי הבעל או שהלכו שלוחי האב עם שלוחי הבעל ליכא למיחש שמא תשקה לאחיה ולאחותה דהא ליתנהו גבה ו) ואיכא למיחש לסימפון: בת כהן בקיאה היא בשמירת תרומה ולמוכרה בימי טומאתה. בת ישראל אינה בקיאה בכך: **בארוסה.** ובת כהן דהואיל והיא בבית אביה טרח אביה למכור תרומה בחולין לימי טומאה לפי שהוא רגיל בכך: **אבל בנשואה.** שנותן לה בעלה מזונות בביתה כגון משרה אשתו על ידי שליש דתנן במתניתין (לקמן דף סד:): **מחצה חולין.** לפי שכל כבודה בת מלך פנימה ז) ואביה ואחיה אינן אלא שיתעסקו בצרכיה: **רבי יהודה אומר נותנין לה הכל תרומה כו'.** בין רבי יהודה לרבי טרפון איכא דאילו ר' טרפון סבר נותנין לה תרומה כדי מזונותיה ואע"פ שאם צריכה לחולין ובאה למכור תרומה אין דמי תרומה מגיעין ליקח בהן חולין שהרי יקרים הם מן התרומה שהכל קופצים עליהן ולרבי יהודה נותנין לה תרומה כשיעור שאם באת ליקח מחצה חולין לא תפחות מן דמי מחצית חולין אבל טורח מכירה מוטל עליה למכור לתתה תחת חולין: **נותנין לה תרומה כפלים בחולין.** קסבר לא מטרחינן לה למוכרה בשוייה אלא נותן לה תרומה הרבה כדי שתתננה בזול ותמצא לוקחין הרבה: **איכא בינייהו טירחא.** בין רבי יהודה לרבן שמעון: **והאי קנין אחיו הוא.** וכי מיית ליה פקע ליה קנינו אבל כנסה הרי היא אשתו לכל דבר והכתוב קראה אשתו דכתיב (דברים כה) ולקחה לו לאשה ח) דקנייה בביאה וכי היכי דקידושי ביאה מאכילין בארוסה דאיתקוש הוויות להדדי כך מאכילין ביבמה: **השתא בפני הבעל.** חוץ מיום אחד אמרת לא אכלה כולם בפני היבם דבעל ידו אין לה לאכול דלאו קנינו היא מיבעיא ליה למימר דלא אכלה: **קמייתא.** משנה ראשונה שאוסרת משעת אירוסין שהתורה התירתה והם גזרו עד שיגיע זמן לא גזור מפני סימפון אלא שמא תשקה הלכך משנתחייב לזונה דמייחד לה דוכתא וליכא למיחש לשמא תשקה שריוה: **ובתרייתא.** משנה אחרונה שחזרו וגזרו עד שתכנס לחופה חשו לסימפון:

אלא

קוביוסטוס. פירש בקונטרס גונב נפשות ולא משמע הכי בפרק קמא דבכורות (דף ה. ושם) ט) דקא אמר ליה קיסר לרבן גמליאל משה רבכם גנב היה או קוביוסטוס היה או שאינו בקי בחשבונות היה והתם אממון קאי דאשאילה ראשונה דבכללן של לוים אתה מונא כו' כבר השיבו ועוד דהגיעו מפרש בקונטרס דרובם הכי איתנהו ואין נראה שיהיו רוב העבדים גונבי נפשות ונראה כפירוש רבינו חננאל דמפרש קוביוסטוס משחק בקוביא והא דאמרי' (חולין דף צא:) ויאמר שלחני כי עלה השחר אמר ליה יעקב וכי גנב אתה או קוביוסטוס אתה שאתה מתיירא מן השחר לפירוש הקונטרס אתי שפיר ולפירוש רבינו חננאל נמי י"ל שדרך משחקין בקוביא שנושין בהן ודרכן להטמין מבני אדם: **הנהו קלא אית להו.** פירש בקונטרס וסבר וקביל וקשה לר"ת דבריש המוכר פירות (ב"ב דף צב: ושם) אמר בהדיא ליסטים מזויין או מוכתב למלכות אומר לו הרי שלך לפניך ועוד אמרינן בפרק האומנין (ב"מ דף פ. ושם) שפחה זו שוטה היא נכפית היא כו' הרי זה מקח טעות אם כן בהנך מומי ניחוש לסימפון ומפר"ת קלא אית להו ולא שכיחי ולא חיישינן בהו לסימפון כיון דלא שכיחי והנהו נמי דפרק האומנין לא שכיחי והא דאמרינן בפרק המגרש (גיטין דף פו. ושם) דאתקין רב יהודה בשטרא דעבדי עבדא דנן מולדק לעבדות ופטיר ועטיר מן ערורי מלכא ומלכתא לא משום שהיה צריך להתנות כדפי' דבסתמא נמי הוי מקח טעות אלא משום שופרא דשטרא ורבינו אליהו היה מקיים פירוש הקונטרס דהיכא דקיבל המוכר מעות אמרי' מדלא בדק הלוקח קודם נתינת מעות הני מומין דאית להו קלא א"כ סבר וקיבל והא דאומר לו הרי שלך לפניך מיירי קודם שנתן הלוקח מעות וקצת משמע כן בפרק המוכר פירות (ב"ב דף צב:) דפריך י) [שם הגיעו לאו משום דרובא הכי איתנהו וש"מ דאזלינן בתר רובא ומאי פריך דלמא] המוציא מחבירו עליו הראיה אלמא מיירי שהלוקח מוחזק: י) **ואפילו כולן בפני הבעל חוץ מיום אחד אינה אוכלת.** פירש בקונטרס דהוא הדין אפילו כולם בפני הבעל לא אכלה משמת דקנין כספו פקע ליה אלא דאי כולן בפני הבעל הוה אכלה מיהא בחייו ולר"ת נראה דהך דרשא דדריש בגמרא קנין כספו אמר רחמנא והאי קנין דאחיו הוא אסמכתא בעלמא הוא דמדאורייתא מיכל אכלה ולפי משנה ראשונה היכא דאכלה בחיי הבעל אוכלת נמי בזיקת היבם מדקתני ואפי' כולם בפני הבעל חוץ מיום אחד משמע הא כולן בפני הבעל אוכלת ועוד דתנן בפרקין בסדר משנת ירושלמית הגיע זמן ולא נשאו או שמתו בעליהן אוכלות משלו ואוכלות בתרומה משמע כשמתו בעליהן שהיבם מאכילן בלא ביאה דומיא דהגעת זמן דמיירי בלא נשאו דאי אחר ביאה פשיטא דאשתו גמורה היא ועוד מביא ראיה מדתניא בתוספתא זו משנה ראשונה רבותינו אמרו אין האשה אוכלת בתרומה עד שתכנס לחופה ולא היבמה עד שתיבעל והיינו טעמא דמשנה ראשונה דכשלא אכלה בחיי הבעל אינה אוכלת דהא איכא למיחש לסימפון ולשמא תשקה דהא כיון דלא הגיע זמן בחיי הבעל לא בדק לה דאינו חייב במזונותיה אלא א"כ עמד בדין וברח כדאמרינן בהחולץ (יבמות דף מא:) ולא מייחד לה דוכתא וטעמא משום שאין דרך לאחר אלא מיד הוא רגיל או לחלוץ או לייבם לכך לא תקנו לה מזונות מידם כמו שתקנו מזונות בהגעת זמן דבעל אבל כשאכלה בחיי הבעל תו ליכא למיחש לסימפון ולשמא תשקה נמי ליכא למיחש דכיון דהגיע זמן מייחד לה דוכתא בבית אביה מסתמא אוכלת שם בכל שעה ואינה זזה ממקומה וא"ת ומאחר דמדאורייתא אכלה כשנפלה מן הנשואין למה אסורה למשנה אחרונה עד שתיבעל הא ליכא למיחש לסימפון שכבר נבדקה בדיקת פנים ויש לומר דמאחר שאסרו ארוסה שהגיע זמנה אסרו נמי ביבמה משום דמיחלפא בה שפתיהן זמן כניסתן לאלתר אבל ק"ק אי חשיבא יבמה קנין כספו דיבם הא דקאמר ביבמות בפרק אלמנה (דף סז: ושם) גבי הא דתנן היבם פוסל ואינו מאכיל אי בת כהן לישראל היא פסיל לה ושבה אל בית אביה כו' ה"ל למימר דהא קנייה כדקאמר התם גבי אירוסין ויש לומר דושבה אל בית אביה אתא למיפסל בת כהן לישראל למידק הא מעיקרא לא אכלה כדאמר התם (דף סח.) א"כ לא אייתר לשומרת יבם אלא הכי קאמר ושבה כתיב כלומר דווקא אותה ששבה אל בית אביה אבל זאת שזקוקה ליבם אינה שבה שהרי חשובה כאילו קנויה לו: **השתא בפני הבעל אמרת לא בפני היבם מיבעיא.** ה"ג [לא] זו אף זו קתני לא מיבעיא ששה חדשים בפני הבעל וששה בפני היבם דלא אכלה אלא אפילו כולם בפני הבעל חוץ מיום אחד לא אכלה וכן מוכיח בירושלמי דמפרש כולה מתניתין [בלא] זו אף זו:

מאי

מסורת הש"ס

א) ב"ב נב: קדושין יא., ב) [הא דחיישינן הכא לסימפון במסר היינו כרב דאמר לעיל מסירתה לכל חוץ מתרומה. גי' ת"י], ג) [תוספתא רפ"ה], ד) [יבמות סז:], ה) [עירובין עו. וש"נ], ו) [ועי' בתוס' דלעיל מח: שילהי ד"ה רב אסי], ז) [תהלים מה], ח) [יבמות נו.], ט) [עי' בכורות ה. איתא בנוסחא אחרת וע' רש"י בחולין כז: ד"ה ועוד שאלו], י) גי' רש"ל, כ) שייך לעיל דף נז ע"א על המשנה,

◆

תורה אור השלם

1. וְכֹהֵן כִּי יִקְנֶה נֶפֶשׁ קִנְיַן כַּסְפּוֹ הוּא יֹאכַל בּוֹ וִילִיד בֵּיתוֹ הֵם יֹאכְלוּ בְלַחְמוֹ: ויקרא כב יא

◆

מוסף רש"י

הגיעו. הרי הוא שלו, דסתם עבד גנב הוא (קדושין יא.). **מאי איכא לסטים מזוין.** הורג נפשות וסופו ליהרג (רשב"ם ב"ב צב:) דהא לא שכיח ולא קבלו עליו, **או מוכתב למלכות.** שנתחייב מיתה למלך (קדושין יא.).

עין משפט נר מצוה

מה א מיי' פי"ב מהל' אישות הלכה יג:

◆

תוספות רי"ד

התם דוכתא מייחד לה. פי' מאחר שהוא זן אותה תמיד מוציאה מבית אביה ומייחד לה מקום שלא תפסיד מזונותיו. פי' כי היכי דלא ליכול אינש בהדה: ר"ט אומר וכו' אמר אביי מחלוקת בבת כהן לכהן אבל בת ישראל לכהן דברי הכל מחצה חולין ומחצה תרומה פי' בת כהן אם תטמא יחליף לה אביה חולין בתרומה וחזיא לה ולא תצטרך למוכרה לכהנים בזול ולקנות חולין ביוקר אבל בת ישראל לכהן אין מי שיחליף לה ותצטרך למכור להם בזול הלכך נותנים לה מחצה חולין: ואמר אביי מחלוקת בארוסה פי' ובת כהן. אבל בנשואה ד"ה מחצה חולין ומחצה תרומה: היבם אינו מאכיל בתרומה מ"ט קנין כספו אמר רחמנא והאי קנין דאחיו הוא פי' והלכך אין לו כח להאכילה בגינו אך אם אכלה בחיי הבעל אוכלת דיבם במקום בעל קאי ומכח בעלה קאכלה: או כלם וכו' השתא כלם בפני הבעל חוץ מיום א' אמרת לא אכלה כלן בפני היבם דע"י אין לה לאכול דלא קנינו הוא לא מיבעיא זו ואצ"ל זו קתני: זו משנה ראשונה וכו'. תניא בתוספתא ולא היבמה עד שתבעל. פי' זו רבנן שאמרו הגיע זמן ולא נשאו שהיא אוכלת בתרומה הוא משנה ראשונה אבל ב"ד של אחריהם אמרו אין האשה אוכלת בתרומה עד שתכנס לחופה וכן היבמה עד שתבעל ואע"ג דאכלה בחיי בעלה מ"ט אמר עולא ואיתימא ר"ש ב"י משום